

ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Dnia $\frac{6}{18}$ Kwietnia

N° 30.

Rok 1858.

O TORFACH NA OPAL.

(Dokończenie.)

VIII. O stosunku torfu do drzewa i do węgla ziemnego.

Podług wyimku z pisma austriackiego „Zeitschrift für Berg und Hüttenwesen 1857. Nr. 44.—Z Dinglera Dziennika Politechn. r. 1857 poszyt 2. Listopadowy—inaaczéj tomu 146, zeszyt 4ty.

Artykuł ten spowodowało przechwalanie za nadto wielkie po pismach publicznych torfu jako paliwa, tak, że niektórzy przenosić go zaczęli nad węgiel ziemny (Braunkohle), a inni nawet nad węgiel kamienny (Steinkohle), do tworzenia pary w lokomotywach na kolejach żelaznych. Aby więc raz wyświecić stosunek ten, napisał p. Tunner, Ces. Austriacki Radca Sekcyi i Dyrektor, bardzo dokładną rozprawę do swojego rocznika (1857—pag. 129 i n.), że opalanie torfem, w wypadkach najpomysłniejszych (rozumie się tam, gdzie nam wybór pozostawiony pomiędzy rozmaitem paliwem, a nie pomiędzy własną a kupną), nietylko jest ambarasowniejszym, ale i kosztowniejszym jak drzewem,—a jeszcze więcej jak drzewnym węglem.

Nie od rzeczy będzie mimo to proporeye te porównawcze tu poprzytaczać, aby wedle tego mieć podstawę do ocenienia torfu jako paliwa.

Poszukiwania Król.-Pruskiego Rady górniczego Eisele, wykazały, że potrzeba torfu kopanego w stanie świeżym na 12 cali długich, $4\frac{1}{2}$ szerok. a 5 wysokich z najlepszego 976 cegieł, ze średniego 1302, a z gorszego 1953 cegieł, aby zastąpić jeden sążen 30sto calowy dREW miękich. (*)

Królew. Bawarski Forsztmajster Moser w Wundsiedel, twierdzi: jakoby należało uważać na równi z Inym sążniem 30"—drzewa (Föhrenholz) 100 kubicznych stóp masy tęgiej torfowej, z której winno być 1900 do 2000 sztuk cegieł po 9" dług. 4" szerok. a 3" grubych.

Analizy torfu w Karyntyi z Buchscheide, przedsięwzięte przez p. Aleks. Loewe, Król. Probierza, wykazały następujące wypadki:

Wymienione poniżej torfu gatunki, dosuszone na otwartém powietrzu wydały:	Procent popiołu	Jednostek ciepłika	Potrzeba tedy chcą zastąpić jeden sążen 30" drzewa sosnowego
Torf drobno-włóknisty z Osterbau	4.5	$\frac{4324}{7820}$	13.3 centn.
Torf tłusty (Specktorf) z Radberga	3.5	$\frac{4025}{7820}$	14.9 "
Torf drobno-włók. tłusty z Radberga	8.0	$\frac{4025}{7820}$	14.9 "
Torf strychowany na formy z Osterbau	14.0	$\frac{3864}{7820}$	15.2 "
		28.5	$\frac{3128}{7820}$

(*) Deremnie szukałem we wszystkich źródłach, pod ręką

Jeden sążen kubiczny bagna torfowego daje 10 do 12 stosów (Schaff) po 150 cegieł torfu po 15 stóp kubicznych=155 do 186 stóp kubicznych na bagnie, albo 8 do 10 stosów wysuszonego na powietrzu przy hucie przemieszane, równych 124 do 155 stopom kubicznym, zatem przecięciowo 140 stóp kubicznych torfu.

Cegły kopią na 10" w $\square$ 3" grube, i suszą je na rusztowaniach. Doschnięcie całkowite trwa od 4ch do ośmiu tygodni. Ciężkość suszonego na dworze torfu dochodzi na 1ym stosie, gdy włóknisty, funtów 120, gdy tłusty 180.

Gdy przecięciowo 15 centnarów ($37\frac{1}{2}$ pudów) torfu zastępuje jeden sążen dREW miękich, zatem potrzeba na zrównoważenie onego 10 do 12stu stosów po $15\frac{1}{2}$ stóp kubicznych=155 do 186 stopom kubicznym torfu wysuszonego pod gołém niebem.

Wystawienie 1 stosu torfu suchego, kosztuje w miejscu na błotach 14 kop. sr., bez transportu do magazynów.

W Bawaryi na bagnach Haspelskich, gdzie corocznie dobywają 30 milionów cegieł, wynosi tysiąc sztuk powietrzem suszonych 81 kop. sr. łącznie z dowózką do magazynów. Wymiary tych cegieł są 13" na dłuż, 5" na szerz, a 3" wysokości.

Pod Freudenbergiem w Karyntyi, gdzie wyrabiają rocznie w przecięciu 8 milionów sztuk cegieł, ku czemu potrzeba 200 robotników, wychodzi ususzenie tysiąca na rusztowaniach na 68 kop. sr. Cegły te są na 14" długie, na wyż i szerz czyli w $\square$ po 4 cale. Do rozwózki dalszej, aż do fabryk żelaznych, które na torfowym opale czynne, urządzona kolej żelazna 3000 stóp długa, a na niej pchają ludzie wózki 4ro kołowe po 110' $\square$ objemu. Kładą w nie 7 stosów po 150 cegieł, i płacą od stosa po 4 kop. rs. za dostawę. Stos tego torfu waży 120—130 funt., bo jest największy tłusty.

Z dalszych przykładów i dowodzeń dowiadujemy się, że gdy za tysiąc cegieł torfu strychowanego płacą 66 kop. rs., rznieży od razu z torfiska w cegły wychodzi tylko na 54 kop. sr., ale ostatni natomiast wymaga 25% czasu więcej do wyschnięcia; co zaś pod względem wywierania ciepłika, to ma być stosunek kopanego do formowanego jak 5 do 3. Do suszenia urządzone rusztowania.

Podług postrzeżeń mnogich, ubywa na świeżo dobytých cegłach do zupełnego wyschnięcia na wolném powietrzu, na każdych 240 calach kubiczn. 80 takich cali.

Gdy zaś takiego torfu wysuszonego 17 stóp kubiczn. zastępuje 7 takichże stóp dREW średnio suchych, a 1 stopa $\square$ torfu waży 6,25 funt., zaś 1 stopa $\square$ dREW waży 18 funt., zatem co do ciężaru ma się 106 funt. torfu do 126 funt. dREW, czyli 1 sążen 30-calowy miękich szczap zastąpi 15 do 16 centnarów ($37\frac{1}{2}$ do 40 pudów) torfu, równych 245 stopom $\square$.

Przy porównaniu nareszcie torfu z węglem brunatnym (ziemnym) z Wolfsegg-Traunthal, wypadło co następuje:

Wedle rozbiórów Ces.-Król. Geologicznego Instytutu Państwa, z dnia 12 Maja 1855 roku, zawiera węgiel ten w 100 częściach wagi 5% popiołu, a 15,6 centnarów, zastępują jeden sążen dREW miękich.

Z danych, dopiero co allegowanych, odnoszących się do rozmaitych gatunków torfu, wypada przyjąć śmiało, że jednakowe ilości torfu pod względem ciężaru zrównowazają takie same węgla

mi służących: ile to może być stóp kubicznych? Obeznani z miarą austriacką lepiej raczą nam tę niedokładność za pośrednictwem Korrespondenta uzupełnić.

ziemnego wspomnionego: atoli co do objemu kubicznego torfu na przeciw tego samego węgla zachodzi wcale inny stosunek.

Ponieważ 1 sażeń sześcienn. równy 216 stp. sz. węgla wyczyszczonego z Wolfsegg-Traunthal waży 80 cent. (200 pudów), tedy 15⁶ centnarów torfu, zapotrzebują około 200 do 220 stóp kubicznych objemu. Zatem objem węgla pomienionego ma się do objemu torfu na dworze dosuszonego jak 1 do 4³/₄. Jest to okoliczność rozstrzygająca niejako pod względem wyboru paliwa w lokomotywach, albowiem stosownie do rodzaju onego objętość tendrów winna być zastosowana.

Skoro nadto torf suszony na otwartym miejscu rozsypuje się, na wypadek przemoczenia deszczem i staje do palenia nieużytecznym, przeto wypadałoby budować tendry do tego paliwa całkiem zakryte.

W przestawieniu dalszym wyrachowania rocznej potrzeby torfu pod gołym niebem doszłego, na 10 mil długości kolei żelaznej, udowodnia autor ostatecznie niepraktyczność torfu jako paliwa pod lokomotywami na kolejach żelaznych Austriackich; albowiem wykazuje, że paląc nim, wypadaloby wystawić na dziesięciu milach długości poden 12 szop po 20 łokci długości, a 8 szerokich, gdy na zapasny węgiel, wystarczający na tę samą długość, będą dostatecznymi tylko dwa magazyny i to po 14 łokci długości, 8 szerokości a 2 wysokie.

W końcu ciekawych tych wyliczeń dowiadujemy się jeszcze, że przy zwożeniu i składaniu torfu, zwyczajnym sposobem wydobywanego i suszonego, wypadają policzyć 20% na rozdrobienie bezużyteczne (kalo), więc tam gdzie potrzeba 12¹/₂ milionów cegieł, należy uprodukować 14 do 15 milionów.

Podług tekstu A. W.

Na zakończenie porównań tych, niechaj mi wolno będzie objawić pod tym względem zdanie własne, że jakkolwiek sam znajduję obliczenia powyższe i onym podobne, tutaj dla rozwekłości popuszczane, zupełnie dokładnymi i przekonującymi, to jednakże korzystać z nich będą i mogą tylko ci, którzy są tak szczerze przez Opatrzność uposażeni, iż mają wybór pomiędzy węglem, drzewem a torfem. Gdzie wszakże dwóch pierwszych przyroda odmówiła, torf znajdujący się na miejscu, staje się dla właściciela nieocenionym materiałem jako paliwo; a nie korzystać z niego nazwałbym niedługo pogardą darami Bożemi, tém bardziej, gdy znać nam teraz sposoby rozmaite przyrządzania go, aby z zadania mu zrobionego jak najdokładniej koniecznie się wywiązywał.

Szczególne rzecz, z jaką trudnością przychodzi u nas nakłaniać ludzi, podług wszelkich prawdopodobieństw postępowych i wykształconych, do dobra ich własnego! U takich nawet spotykamy najwyraźniejszy opór wszelkiej nowości, dla tego jedynie, że jest nowością; jakże się tutaj dziwić klasie nieoświeconej, że takową z niechęcią, niedowierzaniem i z przekąsem przyjmuje? I tak co do torfów, ileż to powątpiewań w odwiecie za wskazanie dobrego nasłuchać się trzeba było; a czy też to tylko prawda, czy rzeczywiście torf tam się znajduje; a jeśli znajduje, czy zdalny do wydobywania, do palenia, czy będzie w stanie pod parownikami tyle tworzyć atmosfer gorąca jak drzewo i t. p.?

Celem tedy głównie poddania kwestyi tak ważnej dla tych wszystkich, którzy pary potrzebują, pod dyskusję ogólną i dla użytku tém ogólniejszego, podałem tyle sposobów rozmaitych naganiania sobie tego paliwa, dotąd pomiędzy nami tak wcale niepoznanego, wedle potrzeby, gdyby zwyczajne i jak najprostsze sposoby nie były wystarczającymi. Mający do czynienia z tém paliwem raczą pospieszyć ze swemi doświadczeniami do niniejszego czasopisma, dla wiadomości powszechnej, a zwłaszcza dla prowincyi tutejszej, której ze nieledwie na wskroś cukrowarskiej, za sprawdzeniem się przydatności torfu do wytwarzania pary w licznych fabrykach cukrowych, nowa, (że pozwole sobie tego wyrażenia) era się uśmiecha, mianowicie gdy torfy bardzo obfitemi i bogatemi się objawiają, a drzewo coraz droższe i rzadsze.

Da Bóg doczekać szczęśliwie wiosny; mają się i tutaj dalsze poszukiwania a nowe doświadczenia z torfami rozpocząć; może wypadnie nawet przedsięwziąć ekspedycje za granicę pod tym względem, za sprawdzeniem, nauczeniem się nie jednego, tudzież sprowadzeniem za praktyczne uznanych maszyn pomocniczych do eksploatacji paliwa tego nowego; zatem śmiało wszelkie wywzajemnienie się za łaskawe podania nauczające przyrzec naprzód mogę.

Że przedmiot to nie tak błahy, jak się nie jednemu na pierwszy pomysł wydawać może, dodam, iż znam w sąsiedztwie fabrykę, która paląc pod kotłami parowemi torfem zamiast drzewem kupnem, oszczędzałaby co roku do 15.000 rs. na tém paliwie, a przykład ten bezwątpienia nie jednokrotnie da się w samej miejscowości tutejszej powtórzyć: coż dopiero rzec o dalszym w kraju zastowaniu? Nie traćmy zatem czasu, bo z nim ronim i pieniądze.

Z tłumaczeń i t. p. zestawił w miesiącu Styczniu 1858 roku, w Białocerkwi na Ukrainie

Gabryel Rakowicz.

Fabryka machin i odlewów

Evans, Lilpop i Rau.

(Dokończenie.)

W fabryce p. Howard, zakupiłem nowy głębosz; urządony on jest w podobny sposób jak nasze, z tą tylko różnicą, że zaraz za lemieszem ma umocowaną laną szrubę, która ciśnieniem ziemi wprawiana w ruch, doskonale ją wzrusza. Narzędzie to w skutkach dobre, zbyt jednak kosztowne i ciężkie, ażeby tak jak jest zastosowanie u nas znalazło. Dałem go do wypróbowania p. Kosińskiemu, Inspektorowi Gospodarstwa w Instytucie Marymontskim; znalazł on je bardzo praktycznym, zamówił dla siebie sztuk dwie i obiecał opisać użyteczności tegoż.

Siewników używają w Niemczech Dravitz a Bębenkowe, Kämmerera łyżeczkowe, jak u nas w fabryce budowane; używają jeszcze siewników Albana ze szczoteczkami, a nawet widziałem w niektórych fabrykach znaczną ich ilość przygotowaną.

Grabie konne do zgrabiania siana, kłosów na polu, robią zawsze podług modelu Smitha; narzędzie to bardzo dogodne, całe kute, mocne, lekkie, z klawiszami ruchomymi, bardzo praktyczne, przedstawiam w drzeworycie (fig. 3). Konia zaprzęga się w hołoble jak rysunek przedstawia;

Grabie mechaniczne

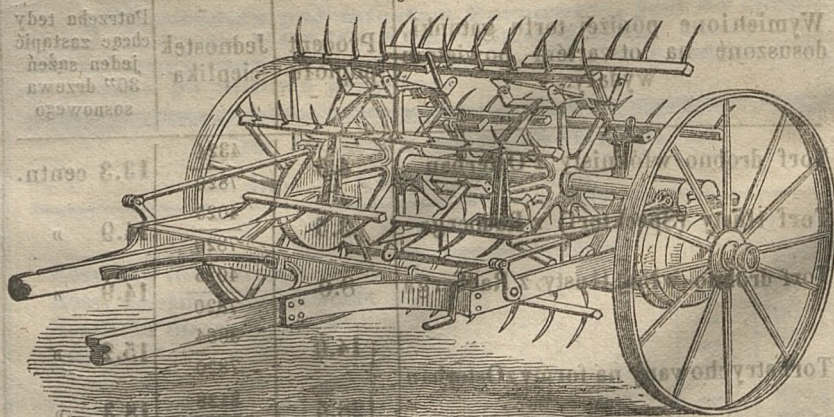
Fig. 3.

człowiek prowadzący konia postępuje za machiną; gdy klawisze grabie stanowiące dosyć zajmą siana, kłosów lub perzu, wtenczas furman przyciskając dźwąg wystający, podnosi od razu wszystkie klawisze w górę i siano przepuszcza; klawisze te nie zależą jedne od drugich; gdy kamień lub górkę spotkają podniosą się, gdy trafią na dołek w takowy wchodzą, tym sposobem zgrabianie najdokładniej się odbywa, a gospodarz używający tego narzędzia jednym zbiorem wynagrodzi sobie koszt wyłożony. W podobnym rodzaju urządzone grabie zakupiłem w Anglii na model, ręczne; cokolwiek one są ciężkie dla człowieka, widziałem jednak takich masę w użyciu. Cena grabi konnych rs. 90, ręcznych rs. 45.

Maszyny do przetrzaskania i suszenia siana wyrabiają się już u nas podług modelu Smitha (fig. 4). Koń zaprzężony w hołoble ciągnie

Maszyna do przetrzaskania siana

Fig. 4.

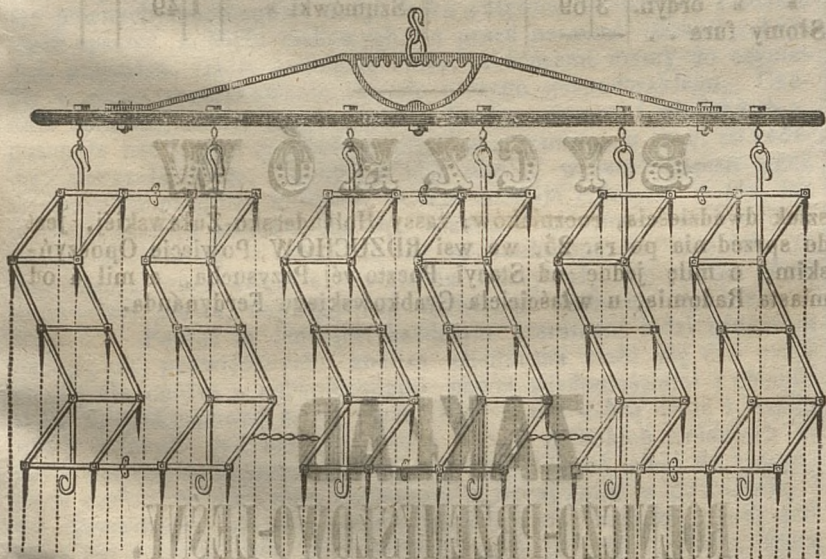

maszynę lekko zbudowaną, na dwóch kołach osadzoną. Przez mechanizm kół zębanych na buksie osi osadzonych, wprawiane zostają w ruch grabie obrotowe, osadzone na uginających się sprężynach. Obrotom swym zabierają trawy, podnoszą wysoko w górę i najdokładniej przetrząsają. W działaniu machiny, gdy grabie trafią na jakąś przeszkodę, zamykają się, przez co unikają zepsucia się. Ażeby grabie te z korzyścią działać mogły, trzeba żeby łąki nie były bardzo wodniste, aby koła zbyt nie grzęzły. Machiny podobne już są w fabryce naszej wyrabiane i kosztują sztuka rs. 100.

Pielniki do buraków są odmienne jak nasze, zastosowane jednak do płaskiej orki, czego u nas robić nie można. Pielnik podobny, cały kuty, systemu Howarda, jest u nas już w fabryce; da się on z łatwością zsuwać i rozsuwać, a prócz noży i haków podrzynających i wrywających chwasty, ma jeszcze z tyłu małą bronkę ściągającą chwast na kupki i wzruszającą ziemię między grządkami. Narzędzie to na Ukrainie i Podolu, gdzie buraki płasko uprawiają, z korzyścią używanem być może.

W Anglii najwięcej używają bron żelaznych; kształt ich jest rozmaity, najwięcej używane są jak przedstawia drzeworyt (fig. 5). Urządzone one są na szarnirach, powiązane łańcuchami, zład przylgnięcie ich do ziemi dokładniejsze. Zaprząg można przemieniać stosownie do potrzeby; zęby osadzone ukośnie mogą głębiej lub płycej zapuszczać się w ziemię.

Brona potrójna
Fig. 5.

Używane są także bronie Norweskic, działające dosyć energicznie; mogą jednak być tylko użyte na gruntach płaskich a wreszcie narzędzie to dosyć kosztowne. Drzeworyt (fig. 6) dokładnie wykończony, dostatecznie objaśnia skład i użycie machiny. Trzy walce kołczaste, umieszczone jedno za drugim, mijając się oczyszczają się wzajemnie z nabitą ziemią lub perzu; tam gdzie są kamienie użyte być nie mogą; nie bardzo niemi zachwycony narzędzia tego nie zakupiłem.

Do rozbijania brył zeschniętej ziemi, przeważnie używany jest w Anglii walec Croskila (fig. 7). Narzędzie to przedstawiałem już na wystawie zeszłorocznej. Walec ten składają szajby kołczaste na jedną os nadziane, obok siebie umieszczone. Szajby te, mające kołce na wierzchu i po bokach, będąc nierówniej średnicy z nierówną szybkością się obracają, zład za pomocą tak prostego mechanizmu walec sam oczyszcza się z nabitą działaniem swym ziemi. Walce te robione są w Anglii na ogromną skalę, stosowną do olbrzymiej siły ich koni; u nas budowane zmniejszyłem o połowę długości i sprzedają się po cenie rs. 40.

Z maszyn do robienia cegły i dachówek, nie widziałem żadnej któraby zupełnie odpowiadała celowi. Cegły pełne, wyrabiane na maszynie, mają tę niedogodność, że położone do wysuszenia pękają, trzeba by je w zamkniętych pokojach suszyć, ażeby wiatr wcale do nich nie dochodził. Pod Epinal u p. Jolibois i innych, widziałem fabrykę dachówek i piece ciągłe do ich wypalania; fabrykacja to bardzo interesująca, ale jeszcze zbyt skomplikowana. Piec ciągły jest doskonały; podzielony on jest na kilka komórek i tak urządzony, że codziennie do 20,000 dachówek lub cegieł z niego wychodzić

może. Kiedy jedną komórkę wypróżnia się, druga w tej chwili

Brona Norweskica

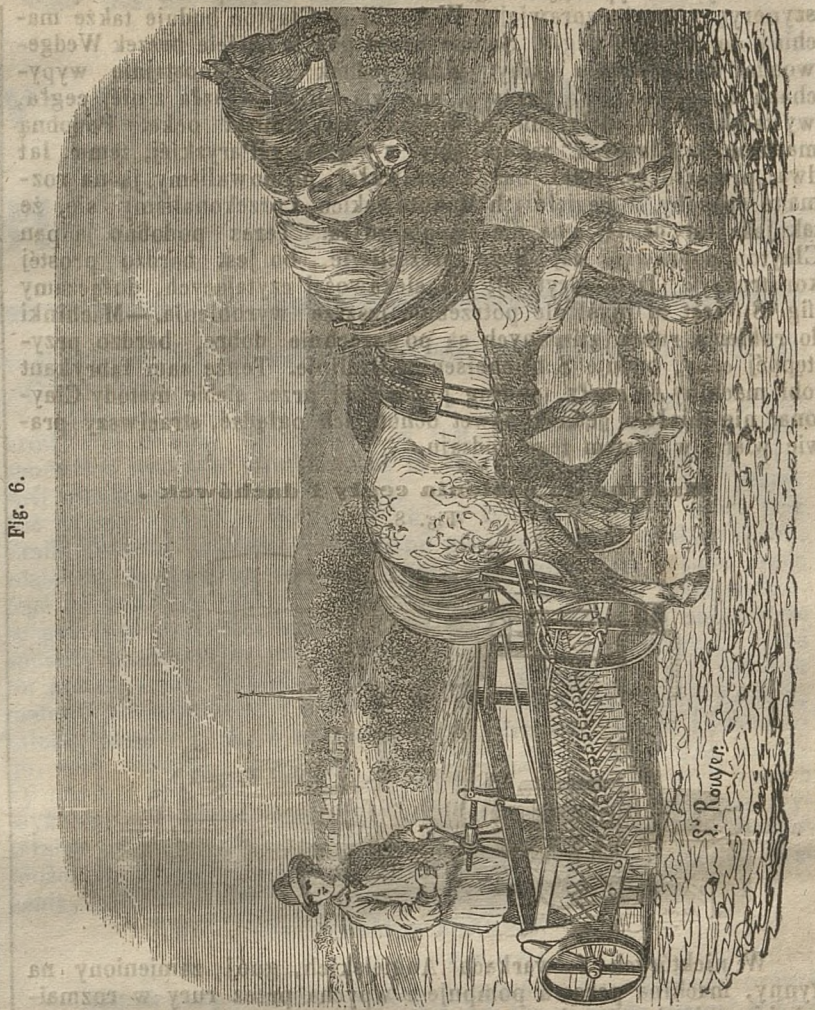
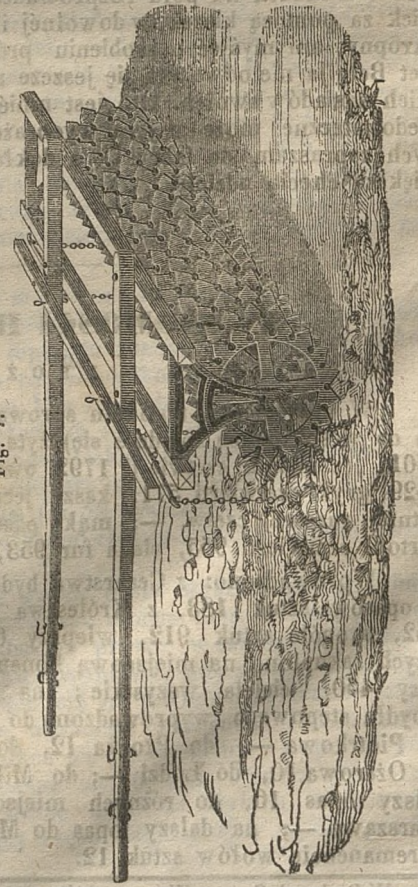

Fig. 6.

wypala się, trzecia suszy, czwarta nakłada i t. d. Tym sposobem w piecu ruch ciągły a ogniisko umieszczone na wózku i kolei żelaznej okrągłej, przechodzi od jednej komórki do drugiej, przez co ładowanie i wyładowanie pieca nadzwyczaj ułatwia i koszt paliwa oszczędza. Dachówka pod Epinal robiona zakłada się jedna na drugą, deszczu nie przepuszcza, nie potrzebuje wcale wapna, jest niezmiernie mocną, dychtowną; koszt jednego łokcia kwadratowego wynosi 12 kop. Wartość żeby ktoś z naszych panów fabrykantów zakłady wzorowe pod Epinal zwiedził, w celu zastosowania ich metody u nas.

Podobny zakład cegły pana Borie, pod Paryżem, wyrabia tylko cegły wydrążoną w środku. Fabryka jest urządzona doskonale; maszyny i cały przyrząd do transportowania, mieszania i maszyny do wyrabiania cegły, są bardzo praktycznie urządzone. Zakupiłem jedną maszynę na model i takowa już się u nas

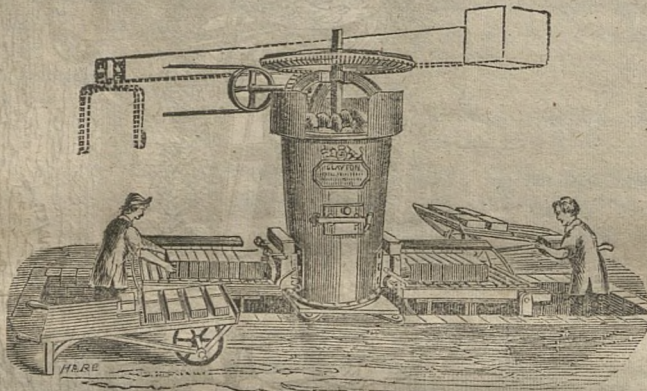
Walec do rozbijania brył zeschniętej ziemi. Fig. 7.

w fabryce znajduje. Piece z urządzonemi cugami są bardzo oszczędne i szybko wypalające cegły. Dwie maszyny parowe całą maszyneryę w ruch wprawiają. W Anglii, p. Clayton buduje także maszyny do robienia cegły. Są one urządzone w guście beczek Wedgewooda do mieszania gliny; glina jednak nie jednostajnie wypychana z niejednakową pressją, sprawia to, że wyszła z niej cegła, wystawiona na działanie powietrza, natychmiast pęka. Podobną maszynę p. Clayтона zakupiliśmy z wystawy Paryzkiej, temu lat dwa; przeszło rs. 1000 nas kosztowała; probowaliśmy ją na rozmaite sposoby w cegielniach Mokotowskich, i przekonaliśmy się, że tak jak jest dzisiaj, na nie się nie zdała. Teraz podobno ją pan Clayton poprawia, daj Boże szczęśliwie, bo jest bardzo prostą konstrukcyi. Drzeworyt jej, dla ciekawości czytających, dołączamy (fig. 8). jest tu myśl ale potrzebuje jeszcze wyrobienia.—Machinki do robienia rurek glinianych są powszechnie dobre, bardzo przystępnej ceny, buduje Schlicheisen w Berlinie. Tenże sam fabrykant robi maszyny do cegły, podług poprawnej przez siebie metody Clayтона; nie miałem jednak nawet ochoty ich oglądać, straciwszy prawie wiarę w system tego rodzaju.

Maszyna do robienia cegły i dachówek .

Fig. 8.

W niektórych folwarkach Angielskich, gnój zamieniony na płynny, maszyna parowa pompuje i wypcha przez rury w rozmaitych kierunkach na polu rozproszone, z których następnie człowiek za pomocą kieszek, w dowolnej ilości na pola rozlewa. Koszt to okropny, ani myśleć o zrobieniu prób podobnych; postępowo nawet Belgija nie odważyła się jeszcze na naśladowanie w tym zamorskich sąsiadów swoich. Oto jest mniej więcej treść tego com widział, niedostateczne może dające wyobrażenie o rzeczy, ale interesownych zapraszam do fabryki, a dokładne objaśnienia usunie z największą chęcią udzielię.

Stanisław Lilpop.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

ZBOŻE.

W upłynionym tygodniu sprowadzono do Warszawy (prócz tego co w spichrach znajduje się) żyta czetwiert 4492 pszenicy czetw. 4501, jęczmienia czetwiert 1792, owsa czetw. 2841, grochu czetw. 1629, gryki czetwiert 571, kaszy jęczmienną czetwiert 438, mąki żytniej razowej czetw. —; mąki pszennej pyłkowej czetwiert 606, kartofli czetwiert 955, siana fur 953, słomy fur 399.

Wprowadzono: z Cesarstwa bydła rassy stepowej sztuk 477, z opasów sztuk 183, z Królestwa bydła rassy krajowej sztuk 252, w ogóle sztuk 912, wieprzy 674, cieląt 1107, baranów —; z tych zakupiono na miejscową konsumpcyę wołów sztuk 701, wieprzy 450; cielęta wszystkie; na liwerunek wołów sztuk 30; z bydła stepowego wyprowadzono do Łowicza —, Częstochowy —, do Piotrkowa —, do Płocka 12, do Powązek 6; do Raszyna 3; do Ożarowa 10, do Łodzi —; do Miłosny 2; do Małego Dębego na dalszy opas 16, do różnych miejsc Królestwa 87; na chów do Warszawy —; na dalszy opas do Mokotowa sztuk —. Pozostaje w remanencie wołów sztuk 12.

Srednie ceny żywności na targach Warszawy i Pragi.

z upłynionego tygodnia.

Ceny bydła z targu Piątkowego.

	rsr.	kop.	korzec		od rsr.	kop.	do rsr.	k.
Żyta czetwiert	3	19 1/2	1 92	Słomy pud . .	—	16 1/2		
Pszenicy ditto	7	1	4 20	Siana fura 1 k.	—	—		
Grochu polnego	3	79 1/2	2 28	» » 2 k.	—	—		
» cukrowego	4	18 1/2	2 51	Siana pud . .	—	31		
» fasoli . .	6	2 1/2	3 62	Drzewa sos. sąż.	7	50		
Gryki	3	19 1/2	1 92	Wół dobry . .	56	71		
Jęczmienia . . .	3	11 1/2	1 88	» średni . .	42	50		
Owsa	2	64	1 58	» lichey	29	23		
Mąki psz. prze. p.	1	50		Ciele	3	47		
ordyn. pud	—	75		Baran	—	—		
żytniej pyłkowej	—	45 1/2		Wieprz. dobry	21	80		
żytniej razowej	—	—		» średni	16	55		
gryczanej pud	—	56		» lichey	9	48		
Kaszy jaglanej cz.	9	35		Masła pud . .	9	60		
» grycz. zw.	6	39		Słoniny » . . .	4	60		
» drobnej	14	51		Kartofli czetw.	1	10		
» jęcz. perło.	14	35		Okowity wiadro	2	48 1/2		
» » ordyn.	3	69		Szumówki »	1	49		
Słomy fura . .	—	—						

BYCZKÓW

sztuk dwadzieścia, roczniaków, rassy Holendersko-Żuławskiej, jest do sprzedania po rs. 25, we wsi RDZUCHÓW, Powiecie Opoczyńskim, o milę jedną od Stacji Pocztowej Przysucha, a mil 4 od miasta Radomia, u właściciela Grabkowskiego Ferdynanda.

ZAKŁAD

ROLNICZO-PRZEMYSŁOWO-LEŚNY,

ma honor donieść, iż świeże nasiona traw pastewnych, koniczyny, ogrodowizn, kwiatowych i t. p. już nadeszły.

Cennik takowych na każde żądanie bezpłatnie udzielonym będzie.

Ostrowski et Comp.

przy ulicy Rymarskiej nr. 742 na przeciw Komisji Skarbu.

W Zabrodziu pod miastem Zarnowiec, jest do sprzedania nasienia **KONICZINY CZERWONEJ** korecy 10, dobrze oczyszczonego, korzec po rs. 30 i w każdym czasie można po takową przystać.

KURS GIEŁDY BERLIŃSKIEJ.

Dnia 15 Kwietnia 1858 roku.

P A P I E R Y	żądata	placa
Rosyjska 5ta pożyczka nowa 5%	—	81 3/8
Rosyjsko-angielska pożyczka 5%	—	108
Rosyjska 6ta pożyczka 5%	—	105 3/4
Polskie Obligacye Skarbu 4%	—	83
» Listy Zastawne nowe	—	88 3/4
» Obligacye 500-złotowe	—	86 1/2
Certyfikaty B. P. na Oblig. Czast. lit. A. 300 złp.	—	92 1/4
» B. 200 »	—	21